

Anònim italià. Segle XVII

Interior d'església

Dos olis sobre tela

176 × 250 cm

Edifici Històric

Dipòsit del Museu del Prado, núm. P-5291 i P-5295

Durant l'època barroca, el tema de les perspectives d'interiors monumentals és molt popular a les diferents escoles europees, especialment a la italiana i a la flamenca.

Segons Alcolea, els quadres titulats *Interior d'església* presentats aquí estarien emmarcats entre les produccions italianes dels representants barrocs del gènere de la perspectiva: Filippo Gagliardi (1606/1608-1656) i Giovanni Paolo Pannini (1691/92-1765).

El subjecte representat és identificable, sens dubte, com la «Cappella Paolina» pertanyent a la basílica patriarcal de l'església de Santa Maria la Major (Roma). Per la profunda obertura que s'aprecia en el sector lateral de la representació, es pot deduir que els dos llenços representen dues vistes de la mateixa capella de la basílica des dels dos extrems oposats d'un mateix eix. Els enquadraments consten de tres parets, les centrals de les quals corresponen, en la ubicació real, als altars laterals.

Encara que en alguns punts és poc nítida, la reproducció artística manté una fidelitat descriptiva que li confereix un caràcter documental. L'altar principal de la capella, representat lateralment en el quadre, està dedicat a la Verge Akeropita, que en el segle XVII era objecte de gran devoció. Situat entre quatre columnes, davant d'un fons blau, mostra un timpà superior trossejat, amb dues figures esculturals recolzades a la part superior. Darrere d'un canelobre de set braços apareix un tabernacle aguantat per àngels i amb un sol al vèrtex que acull la representació de la Verge. Les figures esculturals dins de fornícules de les parets laterals i el disseny entarimat del sòl també es corresponen amb l'estructura real.

El fet que les dues representacions de la basílica romana hagin arribat al Museu del Prado assenyalava que probablement van pertànyer a la col·lecció d'obres de la monarquia espanyola. La dificultat de transport de les dues pintures, per les seves grans dimensions, impedeix pensar que s'hagin fet per als col·leccionistes viatgers i fa suposar que es van fer per encàrrec. L'intent fotogràfic suggereix la voluntat d'oferir una visió de conjunt, potser per mostrar a alguna personalitat insigne l'interior acabat de la capella. La construcció va ser ordenada a Flaminio Ponzio per Pau V Borghese, perquè pogués acollir el seu monument funerari i el de Climent VIII. La sobrintendència de les fàbriques es va confiar a l'arquitecte i pintor Giovanni Battista Crescenzi. Atès que els quadres són posteriors al 1616, any en què es va completar l'edificació de la capella, i que a partir del 1617 Crescenzi es va traslladar a Madrid per ocupar la plaça de supervisor dels projectes i procurador d'obres italianes per a les residències de Felip IV, es podria sospitar una connexió entre la presència de l'artista i de les pintures en l'àmbit de la cort reial espanyola.

(RB)

Bibliografia essencial

ALCOLEA GIL, S. *Pinturas de la Universidad de Barcelona: catálogo*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 1980, pàg. 142.

BERNABEI, Roberta. *Chiese de Roma*. Milà: Electa, 2007, pàg. 227.

BROWN, J.; ELLIOTT, J. H. *A palace for a King. The Buen Retiro and the court of Philip IV*. Londres: 1980, pàg. 44-45.

POUPARD, Paul. *La guida del pellegrino a Roma*. Alessandria: Piemme, 1999, pàg. 123-124.

OSTROW, S. T. *L'arte dei papi, la politica delle immagini nella Roma della controriforma*. Roma: Carrocci, 2002.

HARRIS, E. «G. B. Crescenzi, Velázquez and the Italian landscapes for the Buen Retiro». A: *The Burlington Magazine*, 1980, CXXII, pàg. 562-564.

TOVAR MARTÍN, Virginia. «Significación de Juan Bautista Crescencio en la arquitectura española del siglo XVII». A: *Archivo Español de Arte*, 1987, pàg. 297-317.